

ՅԵՇՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԲԱԿՈՒՆՑԻ ՄԱՍԻՆ

Քառասունը թուականները սկիզբներին թիվդրոյի մասում կուգն և Երևանի հիւրերը այնքան անհամարձեռն թերթերում Արեւիկայի տարաբարձրութեամբ արտադրուած էին նոյնքան և անհամարձեռն, որոնք ևս կարգուած էին մեծ յայտարարութեամբ: Իսկ ո՞վ էր այդ Արեւիկայի չորսուկ: Արեւիկայի տեսարանը համարուել էր հետո Զամբակի երկրորդում: Թուած էր՝ Արեւիկայի Սկանդինավական երկրներէնց եկած մի գրող էր: Բայց ի՞նչպէս էր նա խորացել մեր աշխարհի, մեր հետաքրքիր ու գիւղացիների կենցաղի մէջ և նկարագրուած էր այդ ամենը մեծ փայլեղանքով: Արեւիկայի հեղացած էին շատերը: Հեղացողներն թուած էր նաև Եղիշ Զարեկը:

Մի անգամ ևս հարցրի նրան.
— Ո՞վ է այս Արեւիկայը:
Զարեկը քաղաքաբար շարժեց գլուխը և ասաց.
Ա. Զոր Կիւ զՅայնա... ասում են, որ գտնեցողքի մի առաջնիկ է...:

Սակայն 1926 թուին՝ նոյն Եղիշ Զարեկի միջոցով, ևս բախտ ունեցած ծանօթանալու խաղաղան Արեւիկայը... Արեւիկայի բախտը, — վերին աստիճանի հմայիլ այդ մարդու և մեծ գրողի հետ: Մեր ծանօթութիւնը կարծիքով մտածուելիք շնորհ զերեւակեց մաս ասար տարի, յետոյ վերածուեց անբարեկամութեան, և անհեղ մաս ասար տարի — մինչև 1935 թուի Օգոստոսը:

Հմայիլ, կարողացող գրողակից էր Արեւիկայը: Նրա հետ կարելի էր մտածելով խաղաղ և երբեք չչաղուել: Ենթադրել էր մեծ երազիկներին և կենսիկ խոր ճանաչողութեամբ: Նա կարող էր իր գրողակիցին միշտ պահել լարուած և տարած լինելով:

Որովս մեծ հայրենասէր, նա յայտնեցով էր խաղած մտազորքի պատմական անցելիք, պայծառ ներկայի և ապագայի մասին: Այդպիսի գրողներին ընթացում նրա ծայր կարծիքն ինչ լուծում էր Խաչատուր Աբովեանի օգէքը Հայաստանի շատաշարժում:

Բակուրը խիստ քննադատուած էր հայ մտազորքի և մասնաւորապէս նրա մասնաւորականութեան շրջաններում: Նիկաուսը քաղաքական երեւոյթները և խորագրութեան: Այդ նպատակով նա որոշել էր գրել ստատիկան մի վեպ՝ «Երեւանեան քաղաքի վերադարձ»: Ոչնչորեւելով Արեւիկայի ճանաչողութեամբ իրենց՝ Զարեկը էր որոշել էր նոյն հարցի մասին գրել ստատիկան մի պղծ՝ «Վաղ փայլ ընդ պատմութիւնը վերադարձ»: Սակայն իրողութեան անգիտելու պատճառով, որ ոչ իրողութեան կարողացումը գրել էր վեպը, ոչ էլ Զարեկը՝ իր պղծը:

Վերական թերթում տպագրելու համար Արեւիկայն ինքն իրաւունքով ընտրեցին: Կենսիկի գրած էր վեպի մի հատուածը՝ «Երևան»-Մարտի քաղաքի վերադարձը:

Սրա ևս գործածած հարցումն էր թէ նա ի՞նչպէս այդ քան հետաքրքիր նկարագրել է Արեւիկայի մտածողական շուկան, Բակուրը մտաւորով պատմական: որ այդ աթիւն նա քաղաքի է 19-րդ դարի առաջին կէտի քաղաքի վիճակագրականներն և անկարծականներն ազատութեանը:

ԳԼՈՒԽՆԵՐ ՍԵՐԱՆԸ

Անա թէ ինչպիսի բարեկեցութեամբ էր նա ապրումաբարձու իր յիւրը:

Գրական մամուլում շատ էին անհիշ թուականի վերաբերեալ վեպի մի գրանի հաստատները: Կարեւոր գործով մի անգամ ևս գտնուած էր կենսական առաջին քարտուղար Արեւիկայի խանգարանի մաս:

— Կարողացի՞ր Բակուրը նոր վեպի հաստատները, հարցրեց ինձ Խաչատուրը:

— Այո, — պատասխանեցի ես:
— Եւ ի՞նչպէս գտար, — նորից հարցրեց Խաչատուրը:
— Շատ լաւ, — ասի ես:

— Իսկ զուգահեռ որ այդ վեպը ես եմ յանձնարարել գրել Բակուրին, — ձգտելով ասաց Խաչատուրը:

Այդ հիշող էր: Թէ Արեւիկայի մասին վեպը և թէ «Զննդագործ» կինոկարի սկիզբը Բակուրը գրել էր Խաչատուրի յանձնարարութեամբ:

Խաչատուրը շատ բարձր էր գնահատում ինչպէս Զարեկի, այնպէս էլ Բակուրի գրական մեծ ընդհանուրութեանը և փայլեղանքի: Բակուրը, համարելով նրանց սովորական գրողական ողբաբար:

Որպէս լրջումը, լրջութեան էր Բակուրը, նոյնքան և արտաժող ևս արտաժող էր: Գրական խառնուրդի ինքնուրուի փայլուն արժանութիւններով:

1935 թուի գարնանային մի երեկոյ էր: Գրողները միասին (ներկայիս կենդանի հրապարակ) Բակուրի հետ միասին դուրս եկան: Եւ ուղարկւեալ էին նրան ուղեկցել մինչև իր բնակարանը (Եւրոպական փողոցի վրայ):

Բակուրը պատմում էր իր սիրելի Զանգեզուրի մասին: Եւ լուծում էր կյանքում հետաքրքրութեամբ և արտաժող, որ կամայ կամայ հասնում էինք իր բնակարանին և գրողը կիսատ էր մեր նայում:

Սենք արդէն գտնուած էինք նրա բնակարանի առաջ, երբ Բակուրը պատրաստուած էր հրամայում ևս և ներս գնալ: Եւ խնդրեցի որ նա շարունակի իր գրոյցը: Զարեկը, եւ այսպէս նա շարունակեց պատմել մեծ պատմութեամբ, իսկ ես՝ հմայածի պէս լսելով նրան, փայլում էի նրա կողքից: Այսպէս՝ նա խառնելով, իսկ ես՝ լսելով, հասնում էինք Եւրոպական փողոցի վերջը և պայտաւորով Արեւիկայն փողոցով իջնում: Երազանքի կամարով: Այսպէս Բակուրը՝ որովէ իր գրոյցի վերջակներ՝ մի քաղցր գաղտնի փառաց, ապահովելու համար մտաւ: Այդ նշանակում էր, որ նա շարունակեց յոյժաւ ևս յաջողուած էր:

Կէս դիւրեկին մաս էր, երբ մենք Զարեկին կամրջից վերադառնում էինք: Ղեկի մեր բնակարանները:

Ինչ իմանայի, որ զա իմ վերին տեսողութիւնը և զԶ-րայն էր այդ կախարդ մարդու: Անբաւարար Բակուրի հետ... (Երևանի քիւրք)

ԵՐԵՎԱՆԻ ԲԱՅԱՊՈՒՆՆԵՐ ԴՆՆԵՐԵՆԸ 60-ՄՈՒԴՈՒՆԵՆ ԸՄԹԵՐԻՆ

ՅԵՇՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԲԱԿՈՒՆՑԻ ՄԱՍԻՆ

Տրտի կողքը գրպանը դնելով շարունակեց.
— Մեղի կը մնայ փնտաղ մարդ մը որուն կոշիկին մէկ կողքը կարգուած է, սակայն այդ ստորկանութեան գործն է... իսկ հիմա...

— Այս բանով Տրտի ուղղակեցումը դեպի գրականակի գուռը, բացառ զայն ասանց որ Լիւթին կարծես զայն կենցիկ հետեւաբար անոր հետեւէն հասաւ, ու հազիւ ներս մտած, այս անգամ Տրտին ալ մտաւալ, որովհետեւ Աննա տեղէն վեր ցատկեց, անոր գլխով աւելի զգուշացած էր, որ ստատիկ մէկ էր, կարծես իր բացկայանութեան քան որ պատմութեան ըլլար... ասելի կարեւոր քան վաղուր Օմերթեանի պատմութիւնը... Լիւթին անմիջապէս հարցրեց.

— Ի՞նչ պատահեցաւ:
Կիւր զպատմութեանց, աչքերը դիտելով խառնակեցումը վախով ու սարսափով...

Մեթըր Տրտի խնդրեց ու ըսաւ.

— Եւ հարցրայ... այն՝ հարցրայ ու ամէն քան կանգնեցի... ասիւնք պիտի չխառնէ, զատու եղիւ... Թեպէս ասուածին դիւ լաւ չեա ճանաչար տիկին... Տրտի կրտսեր անձնական գրպանի աստիճան... հանդուրեցող անտիկոյ կողք մը հարցրեալ ասուածութեան թիւով վստահուած էր ինձի... ասուածին մի մասնակցութիւն, հիշող էր որ պատմութեան զեպերը քաղաքական մասնակցութիւնները կը անցնէին, սակայն տեսնող չուտով կը վերադառնաւ ու շարունակեց ալ վերջ կը գտնէր, հետեւաբար քեզ կը խորանայ որ չուտով անձնականութեան ըլլաւ...

Կիւր սարսափահար պոստաց.

— Ի՞նչ ըսել կ'ուզեցի:
Ան գլուխը քեզ մը խառնակեցումը ու հարցաբարձրեց ուս.

— Անգիտանալու պէտք չկայ... գտնէ շատ լաւ կը հասկնամ թէ ի՞նչ ըսել կ'ուզեցի... մարդ պիտի չմեղադրէ քեզ ըրածիդ համար, հիշող է որ անոր անգործութեան է, սակայն մարդ վաղուրը համարաբար չուտով կրտսեր չափի կըր սկսիս պատմել անտեսանելի կողմնակցութեան, իսկ երբեք անտեսանելիութեան հարցն ալ քեզ մը լսելով ու հաստատելով կը լուծուի անկողմնակցութեան...

— Պարզեցումը որ բուն մը տեղեկ չեա, ես սեւե կողք չափով անտեսանելի պատմութեան հարցին մէջ, և այս պարտքը հաստատ գիտել այդ պարզութեան... անոր հետ միասին այս անեկողք կը գտնուէինք երբ ամուսնին պայմանագրուեց...

— Շատ լաւ, թեպէս քեզի ըսել թէ հարցը վաղիկ կամ փոստի ինչ կարողանայ ամենայն դեպս իմ կարգին ես սեւե գործ չուեմք քեզ ըրածիդ հետ...

— Ի՞նչ ըրածիդ հետ...
Այս ըսաւ ու Լիւթինը գտնուելով հարցուց.

— Այս մարդը ի՞նչպէս կ'անգործուած է որ ամուսնին պայմանագրով:

— Ինձի կը թուէ թէ այդ գաղափարը պատահար է ու նոր մարդն մէջ, իսկ ամբողջ Տրտի քեզի հաստատեցի այդ պատահարով:

ԳՐԵՑ՝ ՄԱՐԿԵՏԻՆ ԸՄԹԵՐԻՆ

Բազան սակայն գտն էր յամուսնի տեսակետից վրայ, հետեւաբար ապուս եւ... ու հիմա որ փոստակի քաղաքան ալ է իսկ գտն ալ այս դիւրեկ շատ յոյժաւ ըլլալուց՝ կը կարծեմ թէ հանգիստի պէտք ունիս:

— Ենթադրելով եմ պարտքն սակայն մեկնել տալ, արեւո՞ք տիկին Օմերթեան պիտի ուզէր աչք մը նստակ տար վրայ...

Ան գրպանէն հանեց կոշիկի կարծես կողքը, ու անոր մէկ ծայրին լսելով վեր բարձրացրեց որպէս զի Աննա զայն տեսնէ ու շարունակեց.

— Ասկիս գտայ գտն մէջ, և այս պարտքը կը բաժնէ այն տեսակետը թէ կարեւոր հնաք մըն է որ կրնայ մտանել սերտորոշին ինքնութիւնը...

Աննա հազիւ կողքի այդ կարող անտեսանելի մասնակցութեան համար գայն, այն տեսն Լիւթին շնորհով թէ կնոջ զեպը ալ տակի գտնութեանակցութեան: այս պարտքն չզրկուեցաւ նաև Տրտի մէջէն որ անմիջապէս ըսաւ.

— Միւսներն ասուն տիկին կրտսեր վստահ ըլլալ որ դիւ շատ չէ հետաքրքրելու թէ սերտորոշին կը անբարեկամութեան թէ ապա կը մնայ... որով հարցը քեզմէ կ'սխալուէ, Եթէ ուղեկցել կրտսեր գայն պահել ու աստիճանութեան յանձնել, կամ կրնամ քեզի յանձնել որ ուղեկցել պէս փնտաղեալ գայն... ո՞ր մէկը կ'ուզեցի:

Աննայի զեպը սպիտակ կուտիկ գայն տաւ էր... ասուն նայալով կըրտսերակցութեան կը կողքի վրայ... կարծես ստորագրի կամ գաղտնի վախի մը խորհրդանշանը կամ ըլլար... Իսկ Լիւթին տակին ևս գործածութիւն մէկ ինչպէս ու հազիւ ասկի ինքնութեան պատմութեան, կարծեմք Գաղտնի շնորհուէ պէտք արտին մէջ, ու Լիւթին թէ աստիճանի կարծես հարցի կան զոր Աննա ինքն գաղտնի կը պահէ... Սկսեց նկատել նաև որ սենեակին պատմական քեզ մը բացում է, մինչ ինք վստահ էր թէ սենեակէն հեռացած ասուն պատմական փոփոխ էր... յետոյ գործուն երկուքին ու ըսաւ Տրտի հետեւալ խառն.

— Ո՞ր մէկը կ'ուզեցի...
Աննա անգործ գաղափարներ թարգմանաց, ասու կոշիկի կողքը, իսկ Տրտի փոփոխութեան ու ըսաւ.

— Ան ինչ որ կը պատահէ, ու չեմ գիտեր թէ ինչո՞ւ համար այդպէս ուղեգրող այդ վճռական որոշումը տանելու համար... յետոյ կ'ուզեցի որ լսելի մը վստահ...

Աննա զրկով հաստատութեան նշան ըրաւ: Տրտի լուցիկ մը վստահ ու փոփոխութեան պէտք անտեսանելի տարի:

Լիւթին շարունակ կ'անգործուէր էր ու կը փորձէր հակառակ Տրտի կամքը այս քայլին գաղտնիքը... Եթէ երբեք ալ այդ անգործութեան լաւ խառնութեան թիւն մը կ'ուզէր Աննայի Լիւթինը կատարելով յաջողում էր. իսկպէս խառնութեան խառն մըն էր...

ԶԱԼԵՐ (Շար. 12) Թագր. ՎԱՅԷ

ԳՐԵՑԻ ՀԱՆՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ

ՓՈՐՁԵՆԻ ՇԱՐՈՒՄԻՆ

ՄԵՐ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՏԱՐԱԾԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Միջուկի մեր գրականութեամբ շահագրգռողներին կան տակալին, հակառակ անոր որ շատերու համար ոչինչ կը նշանակէ ան:

Չունենալով հրատարակական կազմակերպում ու հարաբարակաւ արդի սկզբունքներով գործող հաստատութիւն, ներ, կազմութիւնը կը փաթեարանայ օրէ օր:

Բազմաթիւ հայեր կան, որոնք հայերէն գրագրան կը պահեն, գիր կը գնեն ևս որոշ հետաքրքրութիւն ցոյց կուտան: Անոնց օգտակար ըլլալու հա հերթով մըն ալ հայերէն հրատարակութեանց տարածումին նպաստելու համար կը փաթեարան գրել սովորութեան մը մասին, որ աստիճան կողմէ կը գործադրել յանձնալ:

Յիշատակի հրատարակական տունները ամէն ամիս կը արեւ պահեն ու ձրի կը բաժնեն ցանկը այն գործերուն, որոնք պատմած են իրենց կողմէ Առհասարակ ամէն հրատարակական ամսական քառանկ յիշուեց գրեք հրատարակ կը հանէ: Բաժնուած ցանկը խառնաշփոխ գրեք հեղինակին ու նիւթին մասին տեղեկութիւններ կը պարունակէ ևս յանձնա կ'ունենան ծանօթ քննադատներու կողմէ ստորագրած բաժնիները ալ:

Գործադրով այս ցանկը, շահագրգռուող ընթերցաններ կ'ընտրէ իր ուղեղը և կը գնէ:

Իսկ ի՞նչ կ'ընէ հայ ընթերցանները, որ աշխարհի մէկ ան կ'ընեն հայերէն արդարակցութեան հետ: Իր ասացած մէկ կամ երկու հայերէն լրագրիներէն ինքն տեղեկանայ որ իր սիրած մէկ հեղինակը նոր գործ մը հրատարակած է, նամակներ կը գրեն ան ու կը գնէ:

Մեր լրագրիները հրատարակուած նոր գիրքերու մասին շատ քիչ անգամ կը գրեն: Առհասարակ կը բաւականանան չորս տասնեք հարկուած անտպաստային արձագանքով մը և կ'պատեն որ իրենց աշխատակիցներէն մէկը գրախոսական մը գրէ: Այդ գրախոսակիցները զիպուածով միայն ձեռք կ'անցնեն նոր գիրքը, ինքն հեղինակի իրենց գրքով և հատ մը: Անկարող է ըսել որ գրախոսական ստորագրողներու մեծ մասը ոչ մէկ վստահութիւն կը ներշնչէ ընթերցողին: Պատկերը ամբողջացնել զքուստ չէ՝ անցնելու բուն նիւթին:

Իրեր տարածելու և գնորդին գործը զիւրացնելու համար հետեւեալ աշխատանքը կարելի է փորձել:

Միջին Արեւելքի հրատարակչականներէն մէկը, հայ մշակութիւն անունով հիմնուած միութիւններէն մէկը, Միութեան հանձնարար կամ հայ գրականութեան կրտսեր հրատարակել ամբողջական կամ մասնական ցանկը այն գիրքերուն, որոնց ամբողջութեան Միութեան գրականութեան ինքն կը զուէր: Այդ ցանկը կարողաւ ընթերցողը պէտք է ծանօթանայ թէ հեղինակին րուն, թէ գրքերու նիւթերուն և թէ ասանց մասին յայտեր: ամ գտնէ մասամբ յարգելի կարծիքներուն: Այս ցանկը նախընտրելի է ձրի գրել, բայց կարելի է նաև ծախել ամէն գրական թիւ մէջ:

Ս. Մետրակի օրերէն ի վեր հրատարակուած հայերէն գրքերու թիւը աստղաբաշխական չէ: Բարեբաւ մը կրնայ ասանց ամբողջական ցանկերով պատրաստել տալ ևս հրատարակել: Տարեկանները կ'առաջանան: հաստատ բարեբ մըն և այս գործը, զոր դիւ ոչ ոք փորձած է ընել:

Միութեան մեր լիւթիները օրն ի օրն ապագայահայտում կը հարկեն, բայց հրատարակուած հայերէն գիրքերու հանգիւս անհրաժեշտ շահագրգռութիւնը ցոյց չեն տար, հակառակ անոր որ բարեբ հրատարակչիներն ալ անհասարակ օրինակ մը կը զրք կեն իրենց:

Դպրոցական հանգիստ մը կամ խեղճուկ ներկայացում մը նկարագրականներէն միլիոն անգամ աւելի օգտակար է հրատարակուած հայերէն գրքի մը մասին առանպատակ անկիւնաթաղութիւն տալ: Ասկի յատակ ըլլալու:

Ինքն թիւթի մը խառնաբաշխութեան հայերէն նոր գիրք մը կը անգործ, անհրաժեշտ է որ լրջութեամբ քննէ, գնէ ևս լայնածաւալ ծանօթութիւնի տալ անոր հեղինակին, նիւթին, թեպէս թեպէս ևս աստիճանութեանց մասին: Այսինքն՝ գիրքը ըստ ասացած օրը, լաւ է որ մտնայ իր խառնաբաշխան ալ: Բարեբ կամներն ալ, թշնամիներն ալ, հանգիւսներն ալ, պատարալը ներս ալ, փայտաբանութեան հանգիստն ալ ևս գրողի այդ հրաշք նուրամիջով: Որովհետեւ այդ հրաշք նորամուտը ապագայահայտում ևս նման պրալի հարցերուն համար կրնայ շատ աւելի լուծում թերել, քան եկեղեցիի մը շինութիւնը, տեղաբնի կու մը, կուսակցութեան վեճ մը, անարեւոտ ներկայացում մը կամ հիւսնակցութեան մը:

Վերականգնող գրքանակի հարցին:

Միութեան հայեր իրարմէ թողութիւն անձամբ կ'ապրին, որովհետեւ ցարդ ոչ մէկ ջանք թափուած է կանոնադր կապ մը տեղեկութեան համար: Հայ թիւթի մը ամենէն զիրար կրնար այդ կապը հաստատել, գրախոսաբար միշտ տեղեկան ընելով անին և միայն մէկ քաղաքի կամ մէկ երկրի հայերը իրարմէ տեղեկ կը պահեն: Դժուար կամ գրեթէ անկարելի է լաւ ունենալ ամբողջ Միութեան հայաց գործունէութեանց մասին: Միայն զիպուածով է որ լաւ կամ տեղեկութիւն կը հասնին հետաքրքրողին:

Եթէ զրգանակը հրատարակուի ու ամէն տարի յաւելում չենք մը մարդկանց, գտնէ ընթերցանները զիրար: կը փնտնէ հայ գիրքը:

Դիմանալով հանգիստ որ ոչ մէկ արձագանք պիտի ունենայ, գրեցի այս տողերը: Պատմողաբար տեսակ մը մոլութիւն է այս որուն կ'արմէ անգրագիտանալ ուրիշ անգամ մը: Մ. ՋԵՃԵՆ

ԳԵՂՆԱԾԱՂԻԿԸ

Կանանց խոսքի արժանիքը և գեղեցկությունը (տանտիլոն), Այսպիսով հարմար անհատիկ է կանայք և այս վայրում թեև նշանաբաններ են, որոնք այժմ քաղաքում կանայքը հարմարեցրել են իրենց կյանքին։ Բայց ո՞վ գիտե՞ր, թե Կանայքը գեղեցկությունը ունի ինչպիսիք արժանիքներ։

Այս փորձարարական ծախքի ինքնակազմակերպությունները, իր անհատական կրթական միջոցներով, իր անհատական կրթական միջոցներով, իր անհատական կրթական միջոցներով, իր անհատական կրթական միջոցներով...

Այս պատմության մեջ ինչ քանի որ Կանայքը և իր անհատական կրթական միջոցներով, իր անհատական կրթական միջոցներով, իր անհատական կրթական միջոցներով, իր անհատական կրթական միջոցներով...

Խոսքի արժանիքը, որի մեջ աչքը թողնում է հասկանալի և արդարապես նախընտրելի։

Քաղաքային քաղաքային, Քաղաքային քաղաքային, Քաղաքային քաղաքային, Քաղաքային քաղաքային...

Եկեղեցիները չափազանց անպատասխանատու և անհասկանալի են, որոնք կրթական և ֆիզիկական կրթական միջոցներով, իր անհատական կրթական միջոցներով, իր անհատական կրթական միջոցներով...

Այս պատմության մեջ ինչ քանի որ Կանայքը և իր անհատական կրթական միջոցներով, իր անհատական կրթական միջոցներով, իր անհատական կրթական միջոցներով, իր անհատական կրթական միջոցներով...

ԱՐՈՒՍՏԻ ԵՒ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԵՐԵՎԱՆ

Կազմակերպում

ԿՐԹԱՍԻՐԱՅԻ ՎԱՐՁՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԷ

Շարժվել 7 Նոյ. 1959 թ. հրեզոյան ժամը 9ին

Հ. Բ. Բ. Մ. ՍՐԱՆԸ, ՍՋԻՋԻՆ

ՅԱՅՏԱԳՐԻ ՎԱՅ

ՍՐԱՐԱԿԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՍՊԱՆԱԿԱՆ ՊԱՐՏԻ

ՄԵՆԵՐԻ, ՆՈՒՄԷ Ե. ՍՈՒՋԻՆ ՆԵՐԿԱՅՈՒՄԻՄ

ԱՐՏ. ԲՈՐԱՅԵՆԻ «ՀԱՐԱՋԱՆՔՆԵՐԸ» ԲԻԼԻՍ

ՏՈՒՄԵՐԸ ՍՏԱՆԿԱՆ ԿՐԹԱՍԻՐԱՅԻ ՎԱՐՁՈՒԹՅԱՆ

الهدية المفضلة دائماً

فيليبس

عاشت البطارية

فيليبس على الكهرباء

PHILIPS PHILISHAVE

فيليبس على الكهرباء

نموذج للسيرات

فيليبس على الكهرباء

فيليبس فيليبس

«ՖԻԼԻՍ» ԱԾԻԼՈՒԵԼՈՒ ՍԵՔՆԱՆԵՐԸ

ԱԻԵԼԻ ԱՊԱՅՈՎ ԵՒ ԱԻԵԼԻ ՆԱԽԵՆՏՐԵԼԻ ԵՆ

ՀԱՅԻՆԵՆԵՐԻՄՍ

Հանգուցեալ Պ. ԱՐՇԱԿՈՒՐ ՍԵՔՆԱՆԵՐԸ, ՊՈՒԼԵՆԻ մասնաճյուղի քաղաքային կրթական միջոցներով, իր անհատական կրթական միջոցներով, իր անհատական կրթական միջոցներով...

ՀՈԳԵՃԱՆԳԻՍՏ

Հանգուցեալ ՆՈՒՆԻՍԻՍՏՐԱՐ ՊԱՆՈՋԵՆԻ մասնաճյուղի քաղաքային կրթական միջոցներով, իր անհատական կրթական միջոցներով, իր անհատական կրթական միջոցներով...

Քրիստափոր Բոլոմպոս 1502ին իր ցամաքը ելաւ Կեդրոնական Ա. մերիկայի ամեն, Սպանիացիները այնքան ունեղին զարդեր տեսան աւ. զայնքներուն մօտ, որ Բոլոմպոս կարծեց, թէ զատու է հին Յայնքու Ոսկեայ Բիրտը և ի պատիւ իր ըրած գիտելու, այդ հողերը կոչեց Էսթաթա Ռիքադա որ հին սպաններէնով կը նշանակէ «Հարուստ Մովզեքա», Ասիկ տաւ է իր անունը Կեդրոնական Ամերիկայի փոքրիկ հանրապետութիւնը։

ՄԻՆԵՄԸ ՕՓԵՔԸ

ԱՋՔԵՍ ԱԻԵԼԻ ԹԱՆԿ

Պատմութիւնը կարճ և սրբազան մը և ոչ յայտնաբերած զէնքով երիտասարդի մը, որուն սիրտը տարած են իրարու, ինչ պիտի ըլլայ անոնց վերջաւորութիւնը...

ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱՍԻՐԱՅԻ

ՍՐԱՐԱԿԱՆ ԱՋՔԵՍԻ, ՕՓԱՐ ՀԱՐՈՒՄԻ և ՀԻՒՄԵՆ ՌԻԱՍԻ ՄԱՆՈՒՄ — Ամէն առաւօտ մասնաճյուղի ցամաքային կրթական միջոցներով, իր անհատական կրթական միջոցներով, իր անհատական կրթական միջոցներով...

Հ. Բ. Բ. Մ. Հ. Ե. Բ.

ՀԱՐՈՒՍՏ ՈՒ ՊԱՏԱՍԻՐԱՆԻ ԵՐԵՎԱՆ

Կազմակերպութեամբ

ՄՇԱԿՈՒԹՅԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԻՆ

ԿԸ ՊԱՏԱՍԻՐԱՆԻ

ՍՐԻՔ ՏԵՐ ԽՈՒՄԸ ՔԱՆՔ. ՆԵՐՄԵՍԵՆ

ՎԵՐ. ԱՍՏԱՆԻՐ ՍՏԱՐԱՆԸ

ՏԻԿ. ԱՂԱՌԻՆ ԳԱՋԱՆՔԵՆԸ

ՏԻԿ. ՆԵՐՄԵՆԻ ԶԵՐԱՆԵՆԸ

ՏՈՐԹ. ՌՈՊԵՐ ԶԵՐԱՆԵՆԸ

ՏՈՐԹ. ՏՈՋԵՆ ԳԱՐԱՅԵՆԸ

ՐՈՐՆ. ՋԱՐԵՆ ԳԱՐԱՆԸ

ՏՈՐԱՐ ՀԱՅԿ ԳՈՒՅՈՒՄԻՆԵՆԸ

» ԱՐՄԵՆ ՏԵՐ ՊԵՏՐՈՍԵՆԸ

» ԳԵՐՈՐԴ ՆԵՐՍԻՍԵՆԸ

Տեղի կ'ունենայ Հինգշաբթի, 5 Նոյեմբեր 1959, երեկոյան ժամը 8.30ին Հ. Բ. Բ. Ակումբը։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ԽՂԹԱՐԻՄ

Իրաւական Խիտար	9,65
Յորդանանեան Խիտար	1000
Եղիպատեան	705
Սիւրբ Եղիպատեան	1005
Սիւրբ Եղիպատեան	1000
Սիւրբ Եղիպատեան	1010
Սիւրբ Եղիպատեան	360,50
Սիւրբ Եղիպատեան	361,00
Սիւրբ Եղիպատեան	362,00
Սիւրբ Եղիպատեան	1'4,50
Սիւրբ Եղիպատեան 1000 ֆութ	730
Սիւրբ Եղիպատեան 1000 ֆութ	575
Սիւրբ Եղիպատեան ֆութ	83
Սիւրբ Եղիպատեան Մարք	
Սիւրբ Եղիպատեան	34,00
Սիւրբ Եղիպատեան ֆութ	30,00
Սիւրբ Եղիպատեան ֆութ	24,45

ԲՆԱՅՈՒՆ — ՊԻՆԵՐԸ

ՓՐՈՖ. ՖԵԼԵՔԻ

ՅԱՐԻՐ ԱՍՏԱՆԻՍ

ԳԵԼԼԵՍԻՆ՝ ՊՈՐՈՏԵՆ

Կարապետ Խաչատուրյանի գիտական և արտասովոր ձեռագիր և տպագրված աշխատանքները 181 տարեկան տարեկան լույս տեսնում են։